

IVAN KOS

Židovski stolp v Mariboru, 1917, risba, 12,6 x 14,4 cm

Židovski stolp v Mariboru, 1935, linorez, 26,2 x 36 cm

Ivan Kos (1895, Gornja Radgona –1981, Maribor) je bil eden izmed ključnih soustvarjalcev mariborske umetnostne krajine. Študij je pričel leta 1918 na Akademijo upodablajočih umetnosti na Dunaju, vendar je zaradi razpada Avstro-Ogrske in pridružitve Maistrovim borcem Dunaj zapustil in leta 1919 študij nadaljeval na likovni akademiji v Pragi, kjer je tudi diplomiral. V študentskih letih se je kot gost udeleževal razstav prvega mariborskega umetniškega kluba Grohar ter leta 1920 razstavljal na prvi umetniški razstavi v Mariboru. Leta 1924 se je kot akademski slikar vrnil v Maribor. Zaradi svoje neprepoznavnosti se je sprva preživiljal z risanjem na dermatološkem oddelku mariborske bolnišnice, nato pa je na mariborski klasični gimnaziji poučeval risanje.

Najzanimivejše obdobje ustvarjanja Ivana Kosa predstavljajo 20ta in 30ta leta, ko se v njegovem delu uveljavita ekspresionizem in nova stvarnost. To je čas, ki predstavlja vrhunec avtorjevega slikarstva (*Avtoportret*, 1926; *Deklica z oranžo*, 1927) ter čas, ko nastanejo njegove najboljše grafike, ciklus risb s čopičem (Berači) ter odlični akvareli. V povojnih letih je Ivan Kos ustvarjal v okviru lirsko obarvanega realizma.

Avtor je v Mariboru našel navdih za velik del svojega vedutnega slikarstva. Upodabljal je prizore starega mestnega jedra, predvsem motive Lenta. Najpogosteje je ustvarjal v tehniki akvarela, risbe ali grafike. V Zbirki UGM hranimo Kosovo risbo Židovskega stolpa, ki je ena izmed avtorjevih mladostnih risb, še pred vstopom na akademijo ter linorez iz 30ih let, ko je avtor ustvaril svoje najboljše grafike in risbe. Stoletja stara arhitektura in nenehno spreminjajoča se podoba Lenta sta vseskozi privlačili mariborski krog slikarjev, ki so motiv upodobili v številnih umetniških delih.